

Arkeologiska institutionen
Numismatiska Forskningsgruppen
Stockholms universitet

MEDELTIDA BALTISKA MYNT I SVENSKA FYND

UTBREDNING OCH FREKVENNS

B-uppsats VT 1997
Författare: Susanne Carlsson
Handledare: Kenneth Jonsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING1

Syfte och frågeställning	1
Material och avgränsning	1
Metod	1
Källkritik	1
Definitioner	2
MYNTHISTORISK BAKGRUND	2
Sverige	2
Baltikum	3
FORSKNINGSHISTORIK	4
Datering och valörbestämningar	4
Kyrkfynd	5
MEDELTIDA MYNTFYND I SVERIGE	5
Sammansättningen i hopade fynd	5
Baltiska mynt	6
SKATTFYND	6
SAMMANFATTANDE DISKUSSION	7
REFERENSER	8
BILAGOR	9
Karta 1 - hopade fynd	9
Förteckning över fyndorter - hopade fynd	10
Karta 2 - fynd från perioden 1211-1300/25	11
Karta 3 - fynd från perioden 1365-1422	12
Karta 4 - fynd från perioden 1422-1561	13
Karta 5 - skattfynd	14
Förteckning över fyndorter - skattfynd	15

Abstract: Mediaeval Baltic coins in Swedish finds are few. This investigation intends to show where and when they appear.

INLEDNING

Syfte och frågeställning

Baltiska medeltida mynt funna i Sverige, utgör en mycket liten grupp som inte tidigare varit föremål för närmare granskning. Syftet är att efter insamling av uppgifter göra en sammanställning av mynten för att få en bild av myntens förekomst i tid och rum i Sverige och således svara på frågan om var och när mynten uppträder. Andra frågor som kan ställas till det sammanställda materialet är hur och varför de kom hit.

Material och avgränsning

Materialet består av hopade fynd, lösfynd och skattfynd. Kyrkfynd är en speciell typ av hopade fynd och behandlas i avsnittet om forskningen. Skattfynd utgör en egen kategori och redovisas som ett separat delmoment.

När det gäller spridningsförekomsten, utgår jag från det nuvarande Sveriges gränser. Under äldre medeltid låg Skåne, Halland och Blekinge under Danmark och Bohuslän, Jämtland samt Härjedalen under Norge, dessa gränser är markerade på spridningskartorna. Baltikum definieras här som nuvarande Estland och Lettland.

Tidsperioden som undersökningen omfattar, börjar med Baltikums myntprägling på 1200-talet och slutar 1561, ett knappt halvsekel senare än det vedertagna slutåret för medeltiden i Sverige. Reval (Tallinn) under danskt styre ingår alltså, men inte Baltikum under Sverige.

Metod

Insamlingen av de baltiska mynten i lösfynd och hopade fynd, har skett genom en totalinventering av Numismatiska Forskningsgruppens arkiv över registrerade myntfynd. *Landskapsinventeringens* kataloger, (SML 1-8), har också genomförts, dessa täcker dock än så länge inte hela landet. För komplettering och klarläggande har i några fall Kungl. Myntkabinettets fyndarkiv konsulterats. I de fall där oklarheter rått om proveniens eller typer och då SHM-nummer funnits, har dessa kontrollerats. Det insamlade materialet har lagts upp i en databas för bearbetning.

Mynten delas in efter tre tidsperioder; 1211-1300/25, 1365-1422 samt 1422-1561. Periodindelningen motiveras av den mynthistoriska utvecklingen i Baltikum. Med hjälp av spridningskartor redovisas myntens förekomst till antal, indelade efter dessa tidsperioder. Fyndplatserna redovisas i en separat förteckning. Skattfynden har behandlats på samma sätt, men fynden från de olika tidsperioderna redovisas på en gemensam kartbild, då det rör sig om så pass få skatter.

Källkritik

I en så liten myntgrupp som den baltiska, blir varje mynt ytterst betydelsefullt. För att hitta ytterligare mynt skulle en totalinventering av KMK:s arkiv behövt göras. Viss komplettering har skett där och nya fynd har genom det kommit med i undersökningen. *Landskapsinventeringen* täcker inte hela landet,

men de kataloger som finns visar ändå en mycket hög samstämmighet med uppgifterna i Numismatiska Forskningsgruppens arkiv, vilket talar för att bortfallet är relativt ringa.

När det gäller mynttyper, har ny forskning gått på tvärs och man har gjort en helt ny bestämning av dessa, vilket kommer att redovisas i avsnittet om forskningen. Litteratur som är från tiden före ca 1980 använder alltså felaktiga valörbeteckningar, vilket måste beaktas av den som går till källorna.

Det ringa antalet mynt gör att det är svårt att dra några generella slutsatser utifrån materialet och tolkningen måste bli mycket hypotetisk.

När det gäller skattfynden är mörkertalet större och flera mynt som troligen är baltiska har fått avföras från undersökningen i brist på adekvata uppgifter om proveniens. Bilden av de baltiska mynten i skattfynd riskerar att bli skev.

Definitioner

Brakteat, ensidigt präglat mynt.

Hopat fynd, flera mynt som tappats eller deponerats på samma ställe, i kyrkor och borgar etc, vid olika tillfällen.

Lösfynd, enstaka mynt som tappats eller deponerats.

Mynterre, den person som har rätt att prägla mynt.

Myntort, den plats där mynten präglas.

Skattfynd/depåfynd, två eller flera mynt som är nedlagda vid samma tillfälle.

MYNTHISTORISK BAKGRUND

Sverige

Den medeltida myntningen börjar först på 1100-talet i Sverige. Präglingen börjar i Visby ca 1140 och är fristående från fastlandet. Lödöse präglar mynt ca 1150 efter norska förebilder och Sigtuna ca 1180 efter tyska. Myntningen är ett kungligt privilegium och på 1200-talet då Sverige konsolideras till en stat, ökar myntningen och vid slutet av århundradet slås mynträkningen ihop på fastlandet, bara Gotland är autonomt. Man börjar nu ta ut skatter och avrad även i penningar istället för som tidigare enbart *in natura*, för att finansiera krigsmakten och byggen av kyrkor och borgar. Skatterna har tidigare tagits ut vid behov, men blir nu av permanent natur (Holmberg 1995:65).

I mitten av 1300-talet var Sveriges statsskulder stora och inflation rådde. Detta ledde till en myntförsämring av *penningen* med lägre silverhalt, som slutligen blev ett rent kopparmynt. Ett nytt mynt infördes på fastlandet, *örtugen*, som var värt åtta penningar (Golabiewski Lannby 1995:83). Vid denna tid uppstod också en agrarkris, inte bara i Sverige utan i hela Europa, med missväxt och digerdöden som decimerade befolkningen kraftigt. Om den skattskyldige på en gård var borta, räknades den som ”öde” och man kunde alltså inte utkräva skatt även om den var bebodd och i bruk (Elfver och Frösell 1995:111).

Sveriges mynthistoria under medeltiden kan delas in i tre perioder; ca 1180-1200 domineras fynden av utländska mynt och en stort antal olika svenska typer, vilket skulle innebära att cirkulationen av utländska mynt var fri. Under den andra perioden ca 1200-1360 dominerar svenska typer, som är väl avgränsade och präglade under 5-10 årsperioder. Cirkulationen av utländska mynt reglerades under denna tid med inväxling och äldre svenska typer tvångsinlöstes. Den sista perioden 1360-1520 uppvisar långlivade och varierade svenska typer och de utländska mynten är åter vanliga. Det var alltså inte längre en reglering till förmån för en typ (Jonsson 1995:56f).

Den historiska bakgrunden som skisserats ovan är viktigt att ha i åtanke både när det gäller förekomsten och avsaknaden av mynt från olika tidsperioder och den utländska andelen mynt i fynden.

Baltikum

Baltikum var befolkat av olika stammar som på 1100-talet blev föremål för tysk missionsverksamhet. Handeln till Ryssland gick över Baltikum och även Sverige och Gotland var engagerade i området (Jonsson 1983b:113). Svärdsriddarorden/Livländska Orden, som grundats 1202/03 och var underställda biskopen, styrde i Reval under en kort period 1227-1236. Man förlorade då ett slag mot lithauererna och sökte hjälp genom att gå upp i Tyska Orden 1237. Interna stridigheter mellan Orden, biskoparna och städerna, samt yttre press mot gränserna präglar hela perioden som undersökningen omfattar. Under andra hälften av 1500-talet hamnade Ösel under Danmark, Reval under Sverige och Livland tillföll Polen (Jonsson 1983b:113f).

Norra Estland låg under danskt styre åren 1219-1346 och det var danskarna som präglade de första mynten i Reval (Tallinn) under perioden 1219-1227. Dels behövdes pengar för att finansiera missionen och dels för att kunna underhålla danska trupper (Leimus 1995:76). Riga fick mynträtt 1211, men staden blev ärkebiskopsdöme 1225 och biskopen fick då troligen mynträtten. Staden Reval präglade mynt omkring 1225 och Biskopsdömet Dorpat som upprättats 1219, präglade brakteater från ca 1265. Man präglade mynt efter gotländsk mynträkning, *penningar*, i form av brakteater. Dessutom fanns det många gotländska handelsmän i de baltiska städerna och en stor mängd gotländska mynt cirkulerade (Jonsson 1983b:114). Från mitten av 1300-talet, efter en tids uppehåll, präglade man efter tysk mynträkning i Reval och Dorpat, valörerna var nu *artig*, *lübische* och *seestlinge*. Troligen låg en minskad införsel av gotländska mynt bakom förändringen, som inträffade efter Valdemar Atterdags erövring år 1361.

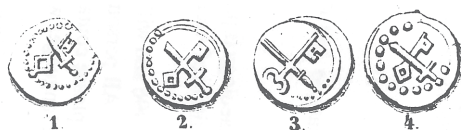

Fig. 1 Penningar ca 1265-1300

Fig. 2 Artig - Dorpat, Heinrich I von Velde (1373-1378)

Åren 1422-1426 reformerades myntningen i Baltikum, nya valörer var *schilling* och *pfennig* och mynten var större och tyngre (Jonsson 1983b:114f).

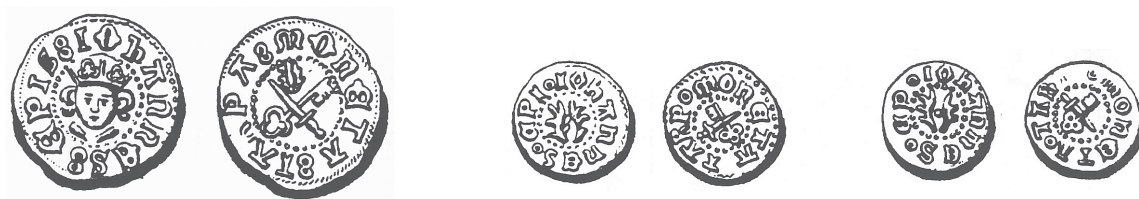

Fig. 3 Schilling - Dorpat Johannes II Bertkow (1473-1485) **Fig. 4** Pfennig - Dorpat Johannes II Bertkow (1473-1485)

FORSKNINGSHISTORIK

Någon mer omfattande forskning om Baltikums mynthistoria ur svenskt perspektiv har inte gjorts. Den forskning som finns, behandlar framför allt dateringsproblematiken och den felaktiga valörbeteckning som varit rådande fram till 1980. Hur och varför de mynt som återfunnits i Sverige har kommit hit har knappast berörts. Moesgaard som undersökt kyrkfynd på Gotland, förutsätter att dessa mynt har kommit till Gotland via handeln (Moesgaard 1987:136). Baltikums mynthistoria är överlag svåröverskådlig till stora delar. Sedan Sovjetunionen fallit 1991 och de baltiska staterna återupprättats borde man kunna förvänta sig ett förnyat intresse för forskningen angående dessa länders historia, vilket kan leda till nya kunskaper.

Datering och valörbestämningar

Ett av de största och viktigaste problemen var länge frågan om *när* präglingen började. De tidigaste mynten var brakteater utan inskrift och med liten variation av typerna. Efter att materialet ökat i omfång med nya fynd blev det lättare att skapa sig en bild av det tidiga myntväsendet (Molvyn 1969:41). När det gäller sammansättningen av utländska mynt i *baltiska skattfynd* från vår undersökningsperiod, dominerar gotländska mynt i Estland och nordtyska i Lettland (Molvyn 1969:46).

De tidigaste baltiska mynten präglades efter gotländsk myntfot. Strax efter mitten av 1300-talet började en ny period, med en intensiv myntprägling av nya typer som fortgick fram till myntreformen 1422/26 (Nemirowitsch-Dantschenko och Pärn 1980:61, 63). Nya mynttyper infördes med denna reform, men problem med att tolka källorna har gjort att mynten från de olika perioderna har haft fel benämning fram till ca 1980. Som exempel kan nämnas att den nya typen *schilling*, som börjar präglas 1422, omnämns i reformbeslutet som "neue Artige". År 1426 beslutade man att prägla ett litet mynt, *pfennig*, vilken omnämns som "neue Lübisck" (Nemirowitsch-Dantschenko och Pärn 1980:68f). Vid samma tid började man prägla ett nytt mynt, *scherf*, istället för den tidigare mynttypen *seestling* och även här har sammanblandning av terminologin rått (Nemirowitsch-Dantschenko och Pärn 1980:71).

Denna inverterade användning av valörbeteckningarna måste beaktas då man konsulterar litteratur och kataloger från tiden före ca 1980.

Kyrkfynd

Övervägande delen av fynden i undersökningen utgörs av kyrkfynd. Mynt från kyrkgolv utgör en stor mängd mynt som deponerats under flera generationer, vilka tillvaratagits slumpmässigt under föregående århundraden, då många kyrkor revs och vid renoveringsarbeten under senare tid (Klackenberg 1992:26, 34). Forskningen har olika teorier om vad dessa mynt uttrycker. Dels kan det vara frågan om ett medvetet offrande eller deponerande i gravar och dels kan mynten omedvetet ha tappats vid kyrkobesöken (Moesgaard 1987:134; Klackenberg 1992:34).

Moesgaard, som har undersökt materialet från kyrkor och kyrkoruiner på Gotland, menar att småmynten är överrepresenterade i fynden, då små mynt är lättare att tappa och då man inte heller är lika benägen att söka efter dem som efter de mer värdefulla. Han hävdar att kyrkfynden inte säger något om hur mynten användes till vardags. Baltiska mynt från Reval och Dorpat är de första utländska mynt som återfinnes i något större antal i kyrkor på Gotland och de avspeglar handelsförbindelserna för den tiden (Moesgaard 1987:134, 136).

En annan teori om kyrkfyndens innebörd lanserar Klackenberg, som har undersökt landsbygdskyrkorna på fastlandet i Sverige. Gotland, samt städerna och klosterkyrkorna på fastlandet är undantagna i hans studie. Enligt honom kan mynten knytas till bönderna som hade tillgång till dessa små inhemska brakteater. Mynten skulle enligt Klackenberg representera den lokala myntcirkulationen och övergången mot en mer renodlad penningekonomi (Klackenberg 1992:39).

MEDELTIDA MYNTFYND I SVERIGE

Sammansättningen i hopade fynd

Myntmassans sammansättning ser olika ut under olika tidsperioder och i skilda geografiska områden i landet. Under 1100-talet, vilket faller utanför vår undersökningsperiod, dominerar tyska mynt som har en hög silverhalt och som värderades efter silverpriset. Under de sista tjugo åren på 1100-talet dominerar svenska och i viss mån gotländska mynt i Mälardalen, medan det i Västsverige är utländska. Efter 1200 är det en fyndfattig period i Västsverige och det utländska mynten försvinner genom tvångsinväxling (Jonsson 1995:44). Som vi vet blir utländska mynt vanliga igen i svenska fynd efter mitten av 1300-talet.

Under senmedeltiden är 77-93% av mynten svenska i centrala Svealand och i Norrland. I Dalarna, Värmland och Östergötland utgör den svenska andelen 57-66%, men i Östergötland, Småland och på Öland är endast 32-43% av mynten svenska. Södermanland, Närke, Dalarna och Dalsland är landskap med mycket få fynd över huvudtaget (Malmer 1980:81).

Baltiska mynt

Myntgruppen som uppsatsen behandlar består efter insamlande och uteslutande av mynt med osäker proveniens, av 97 mynt fördelade på 43 fyndplatser. Det absolut vanligaste antalet baltiska mynt i fynden är ett. Fem av mynten kan inte säkert tids- och/eller valörbestämmas, nämligen ett från Hangvars kyrka på Gotland, två från Växjö domkyrka, ett från Dverstorps kyrkoruin och ett från S:ta Ingridis kloster i Skänninge. Dessa icke-bestämbara fynd markeras med prickade fält på fyndkartorna.

Den geografiska spridningen i landet är begränsad till framför allt södra Sveriges kusttrakter, runt Vänern och Vättern samt till Öland och Gotland. Tre små fynd finns i Östra Svealand och ett större i Växjö domkyrka. Den samlade bilden av fynden och deras storlek framgår av karta 1.

Den första perioden 1211-1300/25 (karta 2), kännetecknas av få fynd, närmare bestämt 15 mynt fördelat på åtta fyndplatser, vilka i huvudsak återfinnes på Gotland. Som vi vet domineras fynden under denna period av svenska mynt, då utländska tvångsinlöstes och fyndfattigdom präglar t ex Västsverige. Ett intressant fynd från denna period gjordes 1956 i Levide på Gotland, då man fann en brakteat med strålränd, en typ som tidigare varit okänd (SHM 25922).

Under den andra perioden 1365-1422 (karta 3), ökar både fyndplatserna i antal och fyndens storlek, 52 baltiska mynt i 24 fynd. Fynden återfinnes förutom på Gotland även runt Vänern och Vättern, i Småland, Skåne och Halland. Fyndet från Gamla Varbergs kyrka, som gjordes 1937, innehåller så mycket som 18 baltiska mynt, alla från denna period. Restriktionerna med tvångsinlösen av utländska mynt hade upphört i Sverige vid denna tid och Danmark hade för tillfället ingen egen myntning, det senare kan förklara närvaron av baltiska mynt i Skåne och Halland.

Den sista perioden 1422-1561 (karta 4), visar en avsevärt mindre förekomst än den föregående, 25 baltiska mynt från 16 fynd, men med en relativt jämn spridning av fyndplatserna. Fynden på Öland är flest under denna period, men Gotland uppvisar bara ett enda baltiskt mynt.

SKATTFYND

Skatt- eller depåfynd är en källkategori som har en annorlunda problematik när det gäller möjligheten att dra slutsatser utifrån dem än från hopade fynd. Dels är dessa fynd få i jämförelse med exempelvis kyrkfynden och deras sammansättning är mer slumpmässig än de hopade fyndens, vilka tillkommit under lång tid. Ett depåfynd representerar en unik händelse, men det är ovanligt att man kan knyta fyndet till en viss händelse eller person (Klackenberg 1992:39).

Trots svårigheterna bör man inte avföra denna fyndkategori helt och i samband med min undersökning av de baltiska mynten i hopade fynd utgör skattfynden av desamma ett intressant jämförelsematerial. Som jag nämnt tidigare har det i flera fall varit svårt att säkerställa proveniens samt bestämning av flera mynt och dessa har därför utesluts ur undersökningen.

Gruppen av depåfynd uppgår i denna undersökning till 40 mynt fördelade på 13 fynd, vilka redovisas på karta 5. Tidsmässigt dominerar period två, liksom när det gällde de hopade fynden, med 31 mynt

från tio fynd. Från den tidigaste perioden finns tre mynt från två fynd och i den tredje och sista sex mynt från tre fynd. Gotland är den plats som dominerar totalt både till antal fyndplatser och antalet baltiska mynt i dessa depåer. På fastlandet återfinnes endast sex mynt i fyra fynd. Ett av dessa fynd, Ljunga-fyndet, är inte desto mindre intressant.

Ljunga-fyndet, från Tåby socken i Östergötland gjordes 1828. Detta fynd är den äldsta daterbara skatt som innehåller baltiska mynt och två tidiga baltiska mynttyper som inte uppmärksammats förrän på senare tid återfinnes här. Efterforskningar har visat att det är två brakteater från tiden före 1245 och de utgör alltså exempel på mynt från den allra tidigaste baltiska myntningen (Jonsson 1983a:242).

SAMMANFATTANDE DISKUSSION

Uppsatsens syfte har varit att göra en sammanställning av baltiska medeltida mynt i svenska fynd, utifrån tillgängligt arkiv- och katalogmaterial och efter uteslutande av osäkra fynd. Fyndens spridning i Sverige redovisas på kartor efter den periodindelning som Baltikums mynthistoria motiverar. Som framgått dominerar Gotland och södra Sveriges kusttrakter och den period från vilken de flesta mynten härrör, är tiden 1365-1422. Att de flesta mynten härrör från denna period kan bero på att man inte längre hade några restriktioner mot den utländska valutan i landet och att man vid denna tid började en intensiv period av myntning i Baltikum.

Materialets ringa storlek manar till försiktighet när det gäller tolkningen av detsamma. När det gäller förekomsten i tid, stämmer den dock väl överens med förekomsten av utländska mynt från medeltiden i stort. Likaså när det gäller vilka geografiska områden de uppträder i. I den sena medeltiden får pengar en allt större betydelse i människors vardag som betalningsmedel och värderas inte längre enbart efter metallvärdet. Det ligger nära till hands att uppfatta den bild spridningen av de baltiska mynten i Sverige ger, helt enkelt som en spegel av de kontakter som rådde mellan områdena.

Skattfynden, om än få, uppvisar en liknade bild tidsmässigt, vilket borde stämma överens med både cirkulationen i Sverige och utflödet från Baltikum. Det som avviker mest från spridningen av de baltiska mynten i de hopade fynden, är Gotlands totala dominans. Gotland står å andra sidan i särklass när det gäller skattfynd och skattfyndens sammansättning är mer slumpartad än innehållet i de hopade fynden.

I en framtida undersökning skulle ytterligare efterforskningar i KMK:s arkiv behöva göras. Med det material som då eventuellt tillkommer skulle det vara intressant att göra en liknande men fördjupad studie och i kombination med en undersökning av svenska mynt i baltiska fynd från samma period. För dagens människor är det lätt att se havet som ett hinder, men då utgjorde det ett kommunikationsmedel, vilket inte minst de intensiva kontakterna med Hansan på 1400- och 1500-talen visar.

REFERENSER

Otryckta källor

KMK/Kungl. Myntkabinettets fyndarkiv. Stockholm.

Numismatiska Forskningsgruppens arkiv. Stockholm

Litteratur

Beckman-Thoor, Karin och Wiséhn, Eva 1991. *Myntfynd från Dalsland och Värmland*. SML 6. Stockholm.

Elfver, Frédéric och Frösell, Anders 1995. Unionstiden och internationaliseringen. *Myntningen i Sverige 995-1995*. Jonsson, Kenneth red. Numismatiska Meddelanden XL s. 109-124. Stockholm.

Golabiewski Lannby, Monica 1990. *Myntfynd från Närke*. SML 5. Stockholm.

- 1995. Makt, mark och penningar. *Myntningen i Sverige 995-1995*. Jonsson, Kenneth red. Numismatiska Meddelanden XL s. 83-107. Stockholm.

Haljak, G. 1993. *Estonian coin catalogue*. Tallinn.

Holmberg, Kjell 1995. När kungens mynt blev allmogens mynt. En översikt över mynt, myntning och myntens roll i det svenska samhället under 1200-talet. *Myntningen i Sverige 995-1995*. Jonsson, Kenneth red. Numismatiska Meddelanden XL s. 63-82. Stockholm.

Jonsson, Kenneth 1983a. Ett tidigt fynd med baltiska mynt. *Myntkontakt-Svensk Numismatisk Tidskrift* 9-10 s. 242-243. Stockholm.

-1983b. Myntningen i Baltikum under medeltiden. *Myntkontakt-Svensk Numismatisk Tidskrift* 4-5s. 113-117. Stockholm.

- 1995. Från utländsk metall till inhemskt mynt. *Myntningen i Sverige 995-1995*. Jonsson, Kenneth red. Numismatiska Meddelanden XL s. 43-61. Stockholm.

Klackenberg, Henrik 1992. *Moneta nostra. Monetarisering i medeltidens Sverige*. Stockholm

Leimus, Ivar 1995. Udmöntningen i Tallinn under det danske styre 1219-1346. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, 5 s. 74-81. Köpenhamn.

Malmer, Brita 1980. *Den senmedeltida penningen i Sverige. Svenska brakteater med krönt huvud och krönta bokstäver*. Kungl. Vitterhetsakademiens handlingar. Antikvariska serien 31. Stockholm.

Malmer, Brita och Wiséhn, Ian 1982. *Myntfynd från Östergötland*. SML 1. Stockholm.

- 1983. *Myntfynd från Ångermanland*. SML 2. Stockholm.

Moesgaard, Jens Christian 1987. Kirkegulvsmönter fra Gotland. *Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad*, 6 s. 134-141. Köpenhamn

Molvygin, A. 1969. Über die Münz- und Geldsgeschichte Estlands, vom beginn den einheimischen Münzprägung bis zum II. Viertel des 15. Jahrhunderts. *Nordisk Numismatisk Årsskrift* s. 37-65. Stockholm.

Nemirowitsch-Dantschenko, Michail och Pärn, Franziskus 1980. Seestlinge und Scherfe ein Beitrag zur Münzgeschichte Livlands. *Norddeutsches Jahrbuch für Münzkunde* Band II s. 61-88.

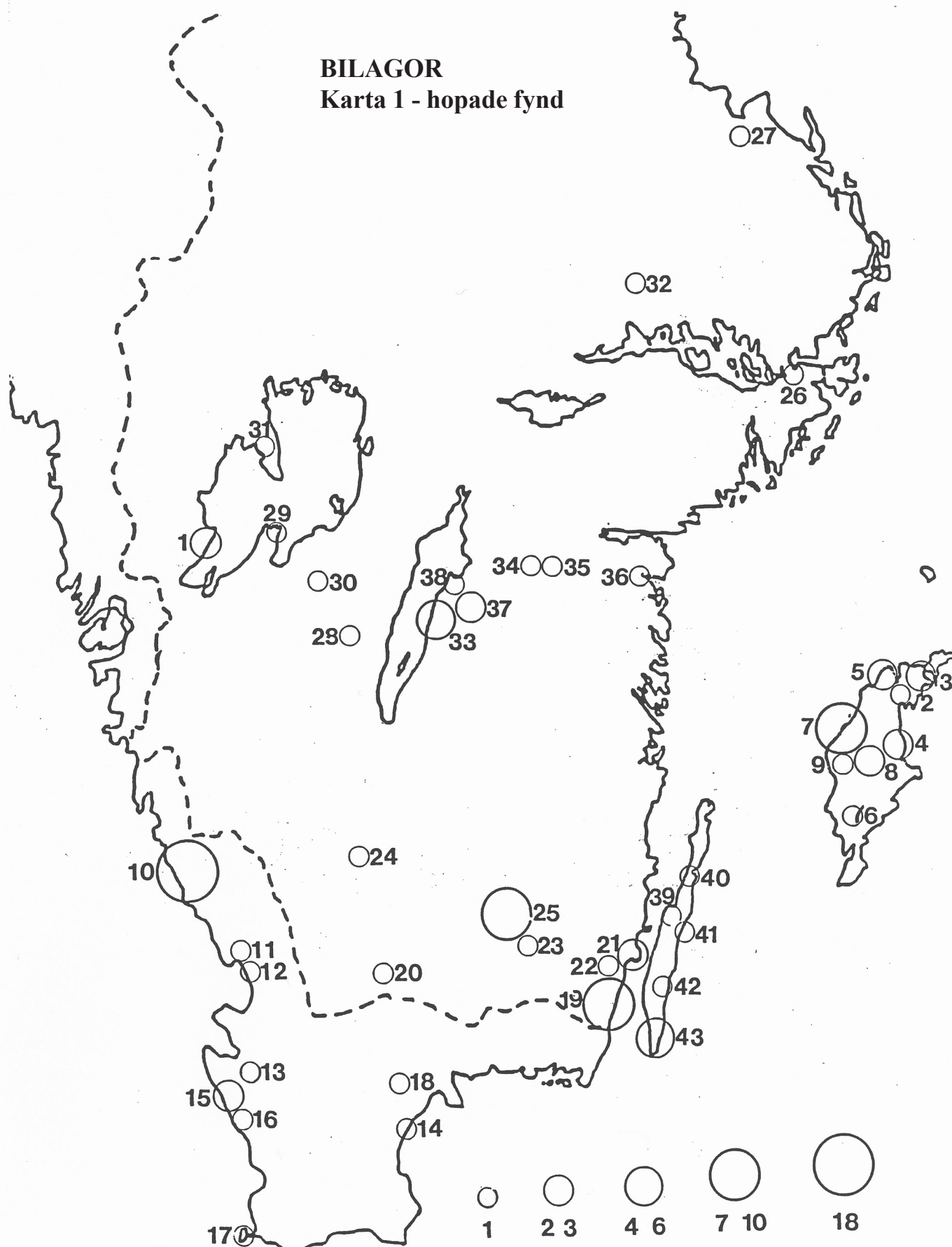
v. Toll, R. och Sachssendahl, J. 1887. *Est- und Livländische Brieflade, Teil IV*. Tallinn.

Wiséhn, Eva 1989. *Myntfynd från Uppland*. SML 4. Stockholm.

- 1992. *Myntfynd från Härjedalen, Jämtland och Medelpad*. SML 7. Stockholm.

- 1995. *Myntfynd från Lappland, Norrbotten och Västerbotten*. SML 8. Stockholm.

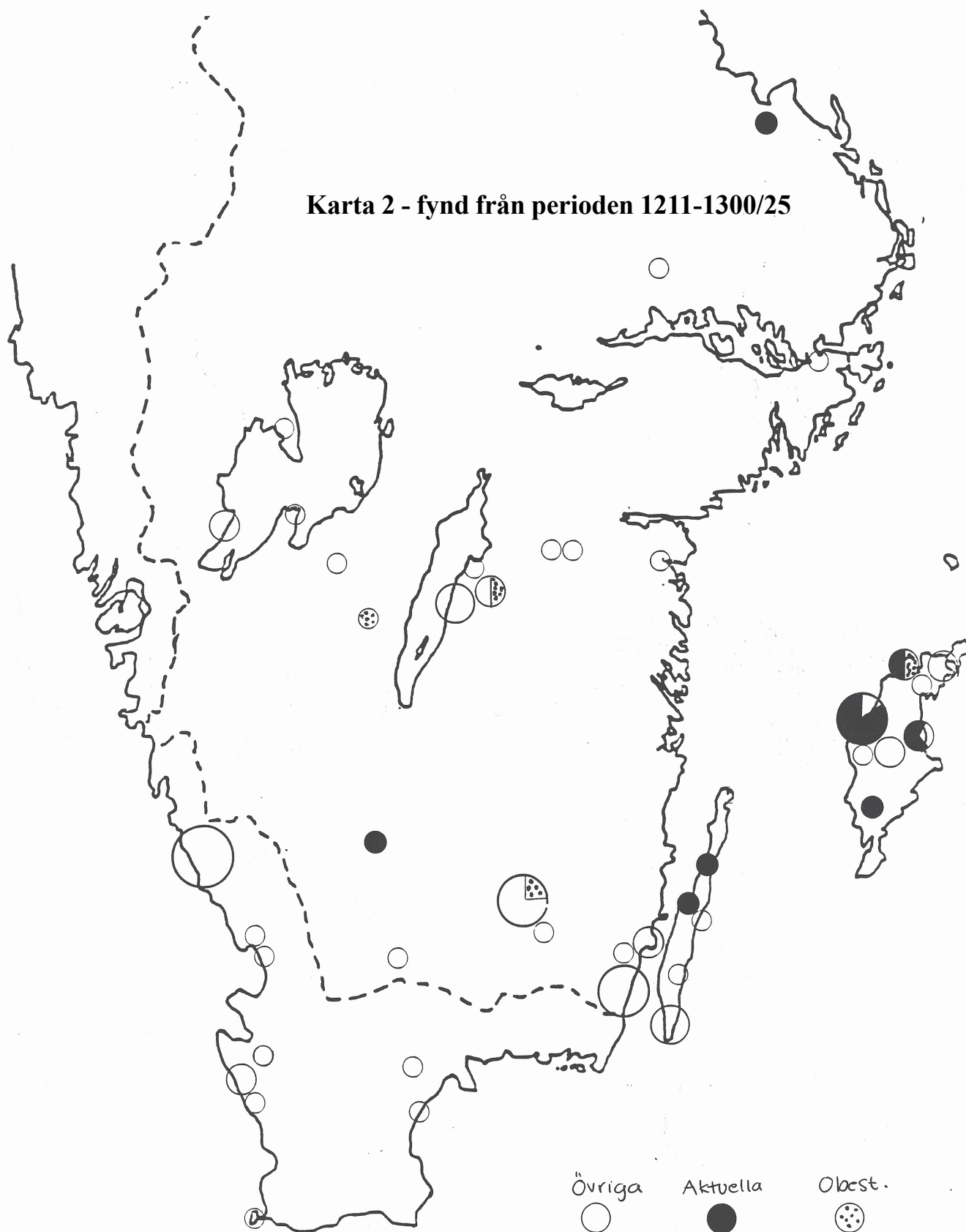
BILAGOR
Karta 1 - hopade fynd

Förteckning över fyndorter - hopade fynd

(Ds) Dalsland	1. Dalaborgs slottsruin
(Go) Gotland	2. Angelbos
	3. Bunge kyrka
	4. Gothems kyrka
	5. Hangvars kyrka
	6. Levide kyrka
	7. S:t Görans kyrkoruin, Visby
	8. Valls kyrka
	9. Västerhejde
(Ha) Halland	10. Gamla Varbergs kyrka
	11. Kv. Erik Dahlberg, Halmstad
	12. Kv. S:t Nicolaus, Halmstad
(Sk) Skåne	13. Bosarps kyrkoruin
	14. Gamla Furuboda
	15. Maria/Farhults/Frillestads kyrkor
	16. S:t Nikolai kloster
	17. Skanör
	18. Österslöv
(Sm) Småland	19. Hagby kyrka
	20. Hamneda kyrkoruin
	21. Kalmar slott
	22. Kläckeberga kyrka
	23. Kronobergs slottsruin
	24. Kulltorps kyrka
	25. Växjö domkyrka
(Up) Uppland	26. Riddarholmskyrkan
	27. Österlövsta Gamla kyrka
(Vg) Västergötland	28. Dverstorps kyrkoruin
	29. Läckö slott
	30. Varnhems klosterruin
(Vr) Värmland	31. Botilsäter kyrka
(Vs) Västmanland	32. Sala gruvby
(Ög) Östergötland	33. Alvastra kloster
	34. Kv. Ambrosia, Linköping
	35. S:t Lars kyrka, Linköping
	36. Stegeborg
	37. S:ta Ingridis kloster, Skänninge
	38. Vadstena nunnekloster
(Öl) Öland	39. Borgs kyrka
	40. Föra kyrka
	41. Långlöt kyrka
	42. Stenåsa kyrka
	43. S:t Johannes kapell, Ottenby

Karta 2 - fynd från perioden 1211-1300/25

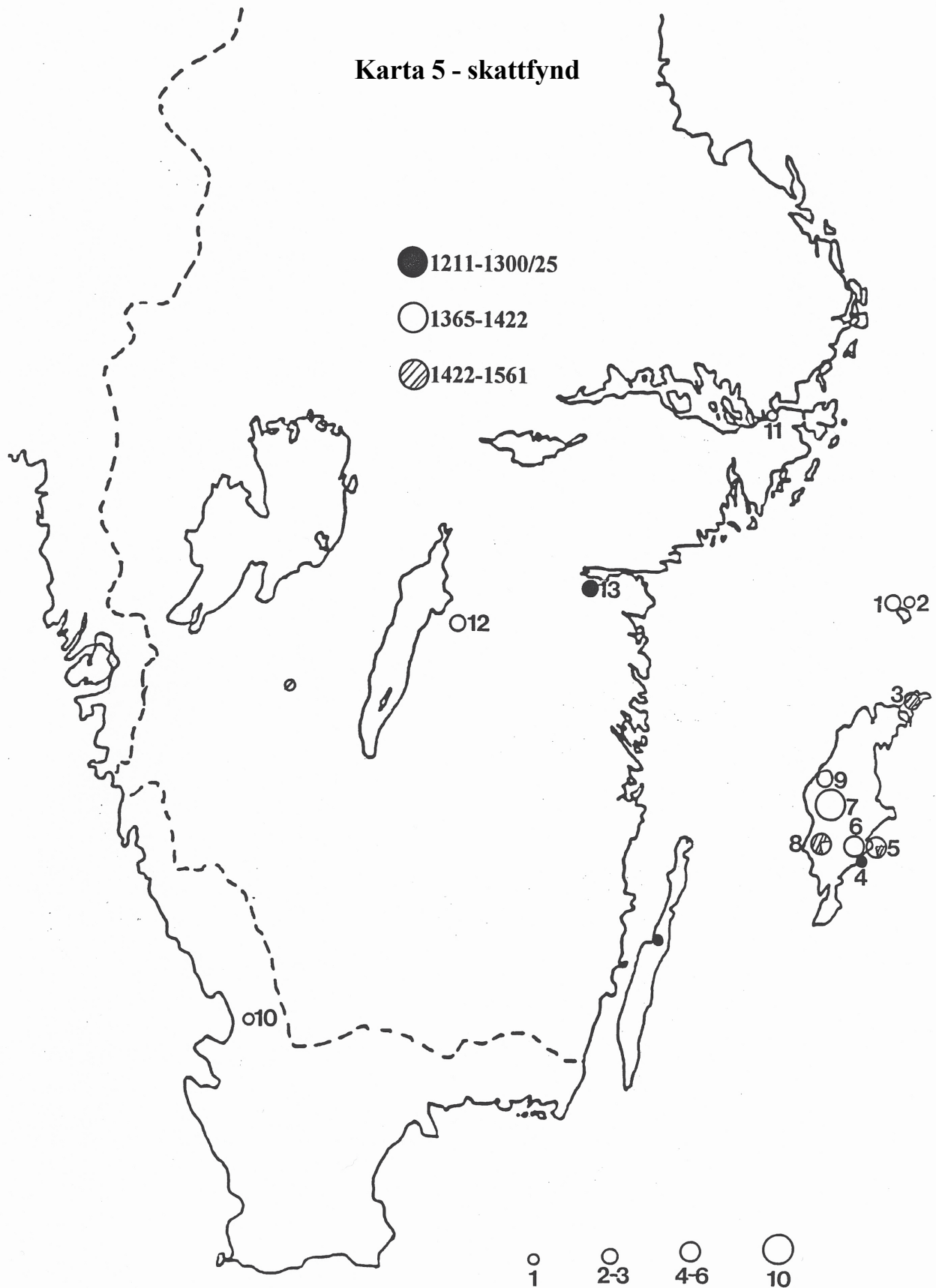
Karta 3 - fynd från perioden 1365-1422

Karta 4 - fynd från perioden 1422-1561

Karta 5 - skattfynd

Förteckning över fyndorter - skattfynd

(Go) Gotland

1. Gotska Sandön
2. Gotska Sandön, Säludden
3. Sudergårde, Fårö
4. Amunde, Burs
5. Sigdes, Burs
6. Sigdes, Burs
7. Snäckarve
8. Ansarve
9. Skeppargatan, Visby

(Ha) Halland

(Up) Uppland

(Ög) Östergötland

10. Veinge
11. Smedsslätten, Bromma
12. Petersberg, Skänninge
13. Ljunga, Tåby

